

„Veroordeeld, als een Seneka(!),
Door Nero's haat en ongenâ,
Tot droefenis der braafste zielen.
Gij zult nog, jaren achter-een,
Den uitgangk van dien held getuigen,
En hoe Geweld het Recht dorf buigen,
Tot smaad der onderdrukte Steên”.

Maar wat, gemitigeerd, geciteerd wordt, is dan toch maar Het Stokske!

Wie intussen nog mocht hebben willen vallen over „dat wreed schavot”, zou te horen hebben gekregen, dat dit stokske bij dit beeld duidde op de stok, die „de landsadvocaat op gevorderden leeftijd” steunde „in 't stappen naar het hof der Staten”.

Het heeft er zo veel van, dat we ons, (wat we vandaag, dacht ik, allen doen!) vooral *niet* mogen voorstellen, dat, ook al lijkt de stoel veel op de door Francken genoemde „Spaanse stoel”⁸⁾, dit stokske hier Van Oldenbarnevelt steunt op zijn laatste gang!

„Het stokske”. Veroorlooft u mij hier een kleine excurs. Het is mij opgevallen, dat Johan Francken in zijn Waerachtige Historye zegt: „Ende voorts gegaen van de rolle over de sael zeer clouckelijck, met *een* stockien in syn hant”. Hij gebruikt hier het onbepaalde „een”, zegt niet: „syn stockien”. Heeft Francken uit stilistische overwegingen, omdat volgt „in sijn hant”, het bezittelijk voornaamwoord door „een” vervangen? Daar was hij, dunkt me, de man niet naar.

Of was het toch werkelijk „een stockien”, één n.l., dat Van Oldenbarnevelt eerst de laatste tijd, door het proces sterk verouderd, misschien ook pas de laatste dag, nodig had? En behoorde het niet tot de gewone uitrusting van de Landsadvocaat, zodat Francken het hier uitdrukkelijk noemt? Bij mijn weten is hij de enige die het vermeldt.

Wanneer mijn hypothese juist is, zou men kunnen vermoeden, dat Vondel met de vrijheid, de dichter eigen, het stokje van 13 mei 1619, waarover Francken sprak, heeft gepromoveerd tot het stokje óók van de Landsadvocaat in functie, (dat hem niet zozeer op zijn gang naar, als wel óp het schavot tot steun heeft gediend: hierover zegt Francken niets) – dit alles uit artistieke overwegingen en om